چاوپێکەوتنێک لەگەڵ د. بورهان یاسین ئەندامی ئەنجومەنی کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە سوید

هەتاو: بیروڕات چییە بەرامبەر دامەزراندنی کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە سوید؟

وەڵام : کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە سوید ڕووداوێکی گەلێک گرنگە لە پێشەوەچوونی جوڵانەوەی ئازادیخوازی کوردستان. هەڵبەتە ئەم ڕووداوە گۆڕانکارییەکی چۆنایەتییە نەک چەندی، بەو مانایەی کۆنگرە وەکو خواست و پێویست ڕێکخراوێکی تازە نییە کە ژمارەیەکی نوێ بێ و بخرێتە سەر کۆی ئەو پارت و ڕێکخراوە سیاسی و کولتوری و پیشەیی و یا دامەزراوی تر کە هەن، بەڵکو کۆنگرە، وەکو فیکرەو چوارچێوەی کارکردن، وەکو جوڵانەوەیەکی سەرانسەری کوردستانی تەماشا دەکرێ. هەر لەبەر ئەمەش و لەسەر پرنسیپە بنچینەییەکانی کۆنگرە، ئەم جوڵانەوەیە چوارچێوەو پلاتفۆرمێکە بۆ کوردایەتی بە مانا هەرە فراوانەکەی. حەز دەکەم ئەوەش بڵێم کە دامەزراندنی کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە ستۆکهۆڵم لە کۆنفرانسی یەکەمیدا، کە ١٩٩٦/١/٢ بەسترا، تەنها ئەڵقەیەکە لە پرۆسەیەکی بەرفراوان و سەرانسەری کە زۆر وڵاتی تریش دەگرێتەوە. بۆ ئەوەی ئەم پرۆسەیە سەر بدات لە هێنانەکایەی ئۆرگانێکی سەرانسەری ئەوا کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە سوید لە پەیوەندییەکی کراوەو برایانەدایە لەگەڵ هەندێ هەوڵی دڵسۆزانەی تر کە لە ئارادان، ئەگەرچی ناویان هەبێ یان نە.

هەتاو : ئایا تەئسیری کۆنگرە لەڕووی جیهانی، ئەقلیمی و ناوەکی چییە؟

وەڵام : کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان وەکو ئۆرگانێکی کوردستانی سەرانسەری دیارە تەئسیرێکی زۆری دەبێ لەم لایەنانەوە، بەڵام قووڵی و شمولییەتی تەئسیرەکە چەندە، دیارە پەیوەندی ڕاستەوخۆی هەیە بە ڕادەی سەرکەوتنی کۆنگرە وەکو فیکرەو وەکو چوارچێوەی کارکردن. لێرەدا بەر لەوەی بچمە سەر ئەو لایەنانەی لەم پرسیارەدا هاتوون، دەمەوێ بڵێم کە تەئسیری کۆنگرە زیاتر گرێدراو دەبێ بە چۆنیەتی و نوێیی ئەم ئۆرگانە لەڕووی فکری و میکانیزمی کارکردن و ئامرازەکانی خەبات و ستراتیژی کوردستانی کە دایدەڕێژێ. قورسایی کۆنگرە بە ژمارەی ئەندامانی ناپێورێ، هەرچەندە بوونی جەماوەر زۆر گرنگە، بەڵکو توانای کۆنگرە بە بیرو مومارەسە بۆ گواستنەوەی خەباتی گەلی کورد لە پێناو ئازادیدا لەم حاڵەتەی کە تیایەتی بۆ حاڵەتێکی باشتر. لەڕووی جیهانییەوە کۆنگرە دەبێ بە کەناڵی سیاسی و دیبلۆماسی یەکبووی نەتەوەی کورد لەسەر مەیدانی سیاسەت و پەیوەندییە نێو نەتەوەییەکان، کوردو خەباتەکەی دەگوازرێتەوە لە قۆناغی پارچە پارچە بوون و نەبوونی یەک دۆز بۆ قۆناغێکی تر کە کورد تیایدا یەک دۆزی هەیە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستداو لە پەیوەندییە جیهانییەکەشدا. لە ڕاستیشدا ساڵەهای ساڵە نەتەوەی

> **کۆنگرە بۆ یەکەم جار لە مێژووی کوردا، دەبێتە ئەو ئۆرگانە کە ستراتیژێکی کوردستانی دابڕێژێ. ئەو ئۆرگانە دابەشبوونی کوردستان و کەسایەتی و دۆزی کورد قەبوڵ ناکات و خەبات دەکات بۆ ئەوەی ئەم لایەنانە وەکو یەکبوو ببینێ، بخەملێنێ و کاری بۆ بکات.**

کورد ئۆرگانێکی یەکبووی خۆی نەبووە کە لە مەیدانی نێونەتەوەییدا بیناسێ و ستراتیجەکەی بخاتە ڕوو. ئەو شێوە کارکردنی سیاسی و دیبلۆماسییە کە تا ئێستا باو بووە ئەوە بووە کە کورد لە جیاتی دەنگێ چەند دەنگێکی هەبوو، لەجیاتی یەک ستراتیج چەند ستراتیجێکی هەبووە، لە جیاتی یەک شێوە کارکردن چەندان شێوە کارکردن هەبووەو لە جیاتی یەک مەرکەز چەندان مەرکەز هەبوون ...هتد. زۆر بە کورتی لەڕووی نێونەتەوەییەوە ماڵی کوردی پێویستییەکی زۆری هەیە بە هارمۆنیزە کردنی دەنگ و خواستەکانی.

لە ڕووی ئەقلیمییەوە، دیارە دوو

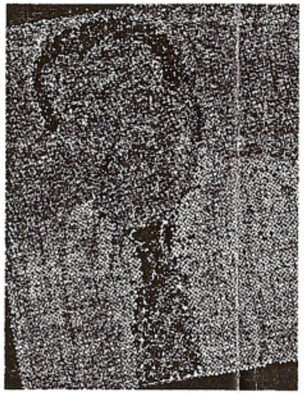

بۆچوون خۆی هەڵدەداتەوە: یەکێکیان ڕەشبینەو ئەوی تریشیان بۆچوونێکی تازەو زیاتر گەشبینە. بۆچوونی ڕەشبین ئەوەیە کە دامەزراندنی ئۆرگانێکی کوردستانی سەرانسەری و تێوە لکاندنی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان لەم ئۆرگانەدا دەبێ بەهۆی نەک هەر تووڕەبوونی ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان بەڵکو دوور نییە ئەم ڕژێمانە بەپێی هاوپەیمانییەکی سەربازی، هەنگاوێکی دوژمنانە بنێن بۆ هەر نەبێ لێدانی کورد. بۆچوونە تازەکە کە ئێمەی کۆنگرەی نەتەوەیی باوەڕمان پێیە ئەوەیە کە هەرچەند نابێ لە خەتەری هاوکاری و هاوپەیمانی ڕژێمەکان کەم بکەینەوە، بەڵام مێژوو وای پیشان داوە کە ڕژێمەکان لە دەرفەتی جیا جیادا بەبێ ئەوەی هیچ ئۆرگانی سەرانسەری یان هەتا بگرە هاوکاریش لەنێوان پارچەکانی کوردستان لە ئارادا بێت، هەر هەوڵی هاوپەیمانی و کاری هاوبەشی سەربازییان داوە بۆ لێدانی گەلی کورد. کاتی ئەوە هاتووە کە لە جیهان و وڵاتانی ئەقلیم بگەیەنین کە بوونی هارمۆنیا لەناو ڕیزەکانی جوڵانەوەی ئازادی کوردستان دەبێتە هۆی هاتنەکایەی ئارامی لە ناوچەکەدا نەک پێچەوانەکەی. لای تریش ئەوەیە، هەروەک ئەمڕۆ دەیبینین پارچە پارچەیی جوڵانەوەی سیاسی کوردستان زیاتر ڕێگای بەوە داوە کە ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان نەک هەر خۆیان هەڵقورتێنن لە پەیوەندییەکانی جوڵانەوەکە لە ناوخۆدا، واتە لە نێوان پارچە جیاجیاکانی کوردستان، بەڵکو ئەم پارچە پارچە بوونە بۆتە هۆی تەبەعییەتی هەرنەبێ بەشێکی هەرە زۆری حیزبە سیاسییەکان لە پەیوەندییەکانیاندا لەگەڵ ئەم ڕژێمانەدا. بەڵێ یەکبوونی جوڵانەوەی ئازادی کوردستان دەشێ میکانیزمێکی تازە لە جۆرێکی ترو بینا کراو لەسەر دیالۆگ و چارەسەری ئاشتیخوازانە بۆ دۆزی کورد بێنێتە کایەوە. بەڵام لە ڕووی ناوخۆوە، واتە ڕووە کوردستانییەکەی، دەتوانین بڵێین کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان دەبێتە ئامرازێک لە بواری فیکری و پراکتیکدا بۆ بەهێزکردنی ناسنامەو کەسایەتی کوردی گرێدراو بە کوردستانی مەزنەوە. کۆنگرە بۆ یەکەم جار لە مێژووی کوردا، دەبێتە ئەو ئۆرگانە کە ستراتیژێکی کوردستانی دابڕێژێ. ئەو ئۆرگانە دابەشبوونی کوردستان و کەسایەتی و دۆزی کورد قەبوڵ ناکات و خەبات دەکات بۆ ئەوەی ئەم لایەنانە وەکو یەکبوو ببینێ، بخەملێنێ و کاری بۆ بکات.

لە هەفتا ساڵی ڕابردوودا، یا هەر نەبێ لە دوای جەنگی دووهەمی جیهانەوە، حیزبە سیاسییەکانی کوردستان لە بوون و خەباتیاندا نەک هەر ڕەنگدانەوەی دابەشبوونی کوردستانیان پێوە دیار بووە، بەڵکو لەوە خراپتر لە سیاسەتیاندا، زۆر یا کەم، ڕەواییشیان داوە بەم دابەشبوونە. کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان دەیەوێ ئەم واقیعە مێژوویی - سیاسییە بگۆڕێ بە ڕەتکردنەوەی دیاردەی دابەشبوون لەسەر ئاستی فیکری، ناسنامە، کەسایەتی و هەروەها سیاسی.

هەتاو : چۆن کۆنگرە دەتوانێ میکانیزمێکی وا بێنێتە کایەوە کە ببێتە هۆی تێکەڵ بوون و نزیکبوونەوەی زۆرترین ژمارە لە ڕێکخراوە کوردستانییەکان لە کۆنگرەدا؟

وەڵام : لەو باوەڕەدام وەکو هەنگاوی یەکەم دەبێ کۆنگرە چاوی لەوە نەبێ کە چۆن زۆرترین ژمارەی ڕێکخراوو حیزبە سیاسییەکان فیکرەی کۆنگرە قەبووڵ دەکەن، بە پێچەوانەوە، کۆنگرە دەبێ هەندێ لایەنی پرینسیپی کە پەیوەندی بە کۆنگرەو دۆزی کوردستانییەوە هەیە بە ئاشکرا بخاتە ڕوو، ببینێ ئایا تا چ ڕادەیەک ئەم هێزانە ئامادەن ئەم پرنسیپانە قەبوڵ بکەن. بەڕاستیش هەندێ مەرجی پێویست هەن لە پێش هێزە کوردستانییەکان بۆ ئەوەی بتوانن ببن بە ئەندامی کۆنگرەی نەتەوەیی. ئەم هێزانە دەبێ بەتەواوی واز بێنن لە سیاسەتی تەبەعییەت، لە پەیوەندی لەگەڵ ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان؛ دەبێ بێ سێ و دوو واز بێنن لە عەقڵییەتی یەکتر کوشتن، جا ئەم یەکتر کوشتنە بە هەر هۆیەک بێت. دەبێ ئەم حیزبانە بە ئاشکراو وەکو ستراتیژ دابەشبوونی کوردستان ڕەتبکەنەوە. ئەمەو زۆر لایەنی تری گۆڕان پێویستن بۆ ئەوەی هێزە کوردستانییەکان بتوانن کاریگەرانە شوێنی ئاسایی خۆیان بگرن لەناو کۆنگرەدا.

هەتاو : دامەزراندنی کۆنگرە لە سوید؟

وەڵام : ئێمە هاتنەکایەی کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان لە سوید وەک بەشێک لە پرۆژەیەکی زۆر مەزن، یا پرۆسەیەکی زۆر بەرفراوان دەبینین کە لە ئاکامدا هەر نەبێ زۆربەی ئەو هەوڵانە بگرێتەوە کە لە ئارادان بۆ هێنانە کایەی ئۆرگانێکی کوردستانی سەرانسەری، یان پێی بڵێین کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان .

هەتاو : زۆر سوپاستان دەکەین و هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین.